

Skupština Crne Gore

BILTEN OTVORENI PARLAMENT

Bilten o radu Skupštine Crne Gore ◆ Broj 83 ◆ Jun 2018. godine

SADRŽAJ

Zakonodavna i nadzorna aktivnost.....	2
Novosti iz Skupštine.....	5
Poslanik Damjanović u posjeti institucijama Savezne Republike Njemačke	5
Poslanica Drobnjak na Samitu žena političkih lidera u Litvaniji	5
Tema broja.....	6
Parlamentarni pojmovnik.....	6
Iz istorije crnogorskog parlamentarizma.....	7
Kalendar.....	8

TEMA BROJA

Predsjednik Skupštine Crne Gore boravio je u zvaničnoj bilateralnoj posjeti NR Kini

str.6

PARLAMENTARNI POJMOVNIK

*Da li znate...
šta je stenografski zapis?*

str.6

IZ ISTORIJE CRNOGORSKOG PARLAMENTARIZMA

Rad Ustavotvorne skupštine Narodne Republike Crne Gore; I saziv; Izvod iz stenografskih bilješki sedmog redovnog zasjedanja Narodne skupštine NRCG

str.7

OTVORENI PARLAMENT

Skupština Crne Gore

Bilten o radu Skupštine Crne Gore ◆ Elektronsko izdanje ◆ Izlazi mjesечно ◆ Godina VIII ◆ Broj 83 ◆ Jun 2018. godine

UVOD

Poštovane/i čitateljke i čitaoci,

Pred vama su najvažnije informacije o aktivnostima Skupštine Crne Gore u periodu od 1. do 30. juna koje u formi mjesечноg biltena „Otvoreni parlament“ priprema Služba Skupštine Crne Gore. U junu, održane su Deveta sjednica Prvog redovnog zasijedanja u 2018. godini, kao i Deseta posebna sjednica Prvog redovnog zasijedanja u 2018. godini.

Odbori su tokom juna razmotrili 22 predloga zakona, jedan predlog odluke i sproveli niz drugih aktivnosti u okviru nadzorne uloge.

Tema broja ovog izdanja biltena je zvanična posjeta predsjednika Skupštine NR Kini.

Bilten se objavljuje svakog mjeseca i njime Skupština teži da približi svoj rad građanima Crne Gore. Smatramo da je ova publikacija veoma značajna kao pouzdan izvor informacija o radu Skupštine i nadamo se da će vam biti od koristi.

Ostajemo otvoreni za vaše komentare i sugestije, kao i kritike, koje nam mogu pomoći da naš rad učinimo što kvalitetnijim.

*S poštovanjem,
Služba Skupštine*

ZAKONODAVNA I NADZORNA AKTIVNOST

Na Devetoj sjednici Prvog redovnog zasijedanja Skupštine Crne Gore u 2018. godini, poslanici su usvojili: Zakon o sportu, Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sudskom savjetu i sudijama, Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine ljudskim organima, Zakon o potvrđivanju Sporazuma o uspostavljanju Međunarodnog instituta za razvoj prava, Zakon o zaštiti lica i imovine, Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sredstvima za ishranu bilja, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu, Zakon o Predsjedniku Crne Gore, Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima, Zakon o izmjeni Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti odbrambene industrije, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, Zakon o izmjeni Zakona o sporazumnoj finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama, Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o Socijalnom savjetu, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i Zakon o dopuni Zakona o porezu na upotrebu putničkih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica.

Na Desetoj - posebnoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasjedanja u 2018. godini, na pitanja poslanika odgovorio je predsjednik Vlade Crne Gore. Poslanici su postavili pet pitanja premijeru.

Predlozi zakona razmatrani na odborima

- **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope protiv trgovine ljudskim organima** razmotrili su Odbor za međunarodne odnose i iseljenike i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o uspostavljanju Međunarodnog instituta za razvoj prava** razmotrili su Odbor za međunarodne odnose i iseljenike i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjeni Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu** razmotrili su Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjeni Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama** razmotrili su Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru** razmotrili su Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o zaštiti lica i imovine** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o sportu** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o spječavanju pranja novca i finansiranja terorizma** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zdravstvenoj zaštiti** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji u oblasti odbrambene industrije** razmotrili su Odbor za međunarodne odnose i iseljenike i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu** razmotrili su Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore** razmotrili su Zakonodavni odbor

i Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu i predložili Skupštini da ga usvoji.

- **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o Socijalnom savjetu** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o sredstvima za ishranu bilja** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o Predsjedniku Crne Gore** razmotrili su Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji. Isti predlog razmotrio je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, koji je dostavio mišljenje matičnom odboru, Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu.
- **Predlog zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za međunarodne odnose i iseljenike i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na upotrebu putničkih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica** razmotrio je Zakonodavni odbor i predložio Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o izmjeni Zakona o visini stope zatezne kamate** razmotrili su Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Zakonodavni odbor i predložili Skupštini da ga usvoji.
- **Predlog zakona o dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama** razmotrili su Zakonodavni odbor i Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu i predložili Skupštini da ga usvoji.

Ostali akti razmatrani na odborima

- **Predlog odluke o imenovanju jednog člana Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade** utvrdio je Administrativni odbor i predložio Skupštini da za člana žirija imenuje Ranka Milovića.

Ostale aktivnosti radnih tijela

- Na 39. sjednici **Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu**, održanoj 6. juna, članovi Odbora su razmotrili Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2017. godinu, koji je Skupštini Crne Gore dostavio Tužilački savjet.
- Na 40. sjednici, održanoj 6. juna, Odbor je utvrdio listu

kandidata za četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika.

- Na 41. sjednici, održanoj 12. juna, Odbor je razmotrio Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2017. godinu, koji je Skupštini Crne Gore dostavio Sudski savjet.
- Na 23. sjednici **Odbora za bezbjednost i odbranu**, održanoj 1. juna, Odbor je održao kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova, pomoćnika direktora Uprave policije za Sektor kriminalističke policije, direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, vrhovnog državnog tužioca i glavnog specijalnog tužioca u postupku rasvjetljavanja slučaja ranjavanja novinarke ND Vijesti Olivere Lakić.
- Na 24. sjednici, održanoj 14. juna, Odbor je sproveo konsultativno saslušanje vojno-diplomatskih predstavnika Crne Gore prije stupanja na funkciju: brigadnog generala Ilije Dakovića, izaslanika odbrane u Sjedinjenim Američkim Državama i izaslanika odbrane u Kanadi na nerezidentnoj osnovi; kapetana bojnog broda Darka Vukovića, izaslanika odbrane u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske - Londonu i ujedno izaslanika odbrane u Kraljevini Holandiji, Kraljevini Belgiji, Velikom Vojvodstvu Luksemburg i Islandu na nerezidentnoj osnovi; potpukovnika Esmera Gašanina, izaslanika odbrane u Saveznoj Republici Njemačkoj – Berlinu i ujedno izaslanika odbrane u Republici Poljskoj, Kraljevini Norveškoj, Kraljevini Švedskoj, Republici Letoniji, Republici Litvaniji, Republici Estoniji i Republici Finskoj na nerezidentnoj osnovi, te potpukovnika Veljka Mališića, izaslanika odbrane u Republici Austriji – Beču, i ujedno pomoćnika vojnog savjetnika u Stalnoj misiji Crne Gore pri UN, OEBS i drugim međunarodnim organizacijama u Beču na rezidentnoj osnovi i pomoćnika izaslanika odbrane u Republici Slovačkoj, Republici Češkoj i Republici Mađarskoj na nerezidentnoj osnovi.
- Na 44. sjednici **Odbora za ekonomiju, finansije i budžet**, održanoj 5. juna, Odbor je razmotrio i odlučio da predloži Skupštini da prihvati Izvještaj o radu sa Finansijskim izvještajem Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2017. godinu.
- Na 46. sjednici, održanoj 21. juna, Odbor se upoznao sa Izvještajem o realizovanim investicijama shodno Odluci o davanju u dugoročni zakup zemljišta na poluotoku Luštica, Opština Herceg Novi za period 1. decembar 2016. – 15. decembar 2017. godine; Izvještajem o realizovanim investicionim i drugim aktivno-

stima po osnovu Ugovora o zakupu i izgradnji koji se odnosi na „Luštica Development“ AD Tivat – projekat Luštica Bay za period 1. decembar 2016. – 31. decembar 2017. godine; kao i Izvještajem o radu Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore AD za 2017. godinu sa finansijskim iskazima i Izvještajem nezavisnog revizora za 2017. godinu.

- Na 20. sjednici **Odbora za ljudska prava i slobode**, održanoj 13. juna, članovi su razmotrili i podržali Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu i Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu.
- Na 21. sjednici, održanoj 18. juna, Odbor je razmotrio i podržao Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2017. godinu.
- Na 17. sjednici **Odbora za rodnu ravnopravnost**, održanoj 11. juna, sa aspekta svoje nadležnosti, Odbor je razmotrio Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu i predložio Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom Odboru, da predloži Skupštini da prihvati Izvještaj.
- Na 18. sjednici, održanoj 18. juna, Odbor je razmotrio Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) za period 2017-2021, za 2017. godinu.
- Na 19. sjednici, održanoj 27. juna, Odbor je razmotrio Akcioni plan za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016 - 2020 za 2018. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016 – 2020. za 2017.godinu.
- **Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport** je 16. sjednicu, održanu 15. juna posvetio temi „Upotreba ICT u obrazovanju: dokle smo stigli i kuda idemo?“. Sjednici su, pored članova Odbora, prisustvovali predstavnici Ministarstva prosvjete, Ministarstva javne uprave, obrazovnih ustanova iz različitih nivoa sistema obrazovanja i značajnih institucija iz oblasti prosvjete i obrazovanja.
- Na trećoj sjednici **Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije**, održanoj 20. juna, Komisija je razmotrila postupak valorizacije turističkog lokalnog Vojno-turističkog kompleksa „Mediteran“, opština Žabljak, nakon čega je usvojila zaključke.

NOVOSTI IZ SKUPŠTINE

Poslanik Damjanović u posjeti institucijama Savezne Republike Njemačke

Poslanik Aleksandar Damjanović boravio je u Njemačkoj u okviru projekta „Regionalna saradnja i jačanje kapaciteta parlamentaraca jugoistočne Evrope na

teme energetske efikasnosti, urbane mobilnosti i zaštite klime“. Tokom posjete Bundestagu i Bundesratu, članovi parlamenta zemalja Zapadnog Balkana sastali su se sa Josipom Juratovićem, predsjedavajućim Parlamentarne grupe za saradnju Bundestaga sa zemljama JIE, zatim sa predstvincima Istočnoevropske parlamentarne grupe Bundestaga i sa predstvincima Zelene parlamentarne grupe. Predstavnici Bundestaga pozvali su zemlje Zapadnog Balkana da više pažnje posvete pitanjima ener-

getske efikasnosti i klimatskim promjenama, te istaknuli da SR Njemačka svojom dosadašnjom praksom u ovim oblastima stoji na raspolaganju zemaljama Zapadnog Balkana. Poslanik Damjanović, tokom diskusija na sastancima, istakao je, između ostalog, da nijedna zemlja regiona nije u mogućnosti da samostalno planira i sprovodi energetske politike u čijim osnovama je energetski preokret, te da je potrebna pomoć koju bi SR Njemačka pružila kroz dosadašnje iskustvo, kao zemlja pionir u ovim procesima, ali i sveobuhvatna podrška Evropske unije posredstvom relevantnih projekata i fondova.

Poslanica Drobnjak na Samitu žena političkih lidera u Litvaniji

Predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Nada Drobnjak govorila je na dvodnevnoj radionici skupa Women Political Leaders (WPL)

Summit 2018 – „Vijeme je! 100 razloga za akciju“ u Litvaniji. WPL je događaj na kojem učestvuje preko tri stotine žena (predsjednice država, vlada i poslanice)

iz cijelog svijeta. Tokom dvodnevnog rada govorilo se o izazovima sa kojima se društva i institucije suočavaju u digitalnom dobu, sa posebnim osvrtom na to kako digitalno okruženje može biti pokretač ekonomskog i društvenog razvoja, kao i postizanja inkluzivnog društva. Fokus je bio i na temama ženskog liderstva, značajući rodno odgovornih parlamentara, ekonomskom osnaživanju žena kao i upotrebi društvenih mreža u političkom radu žena. Govoreći o primjeni Akcionog plana za rodno osjetljivu Skupštinu Crne Gore, Drobnjak je istakla kako njegova primjena utiče na podizanje svijesti o pitanjima rodne ravnopravnosti, kao i integraciji politika rodne ravnopravnosti i osnaživanju mehanizama za njeno ostvarivanje u Skupštini Crne Gore. Skupština Crne Gore, kako je istakla, posvećena je usvajanju rodno odgovornih zakona i politika, kao i jačanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti u kulturi skupštinskog rada.

TEMA BROJA

Predsjednik Skupštine Crne Gore boravio je u zvaničnoj bilateralnoj posjeti NR Kini

Skupština Crne Gore je jedan od pet parlamenta u svijetu čiji su predsjednici ove godine pozvani u zvaničnu posjetu NR Kini, a na poziv predsjednika Svekineskog narodnog političkog konsultativnog

savjeta (CPPCC) Vang Janga. Saradjnjom najviših zakonodavnih organa Crne Gore i NR Kine pruža se važna podrška povećanju obima ekonomske saradnje i daljem razvoju odnosa u brojnim drugim oblastima između država koje njeguju pobjednički duh i uzajamno povjerenje zaključili su Brajović i Jan. Brajović je podsjetio da je Crna Gora jedan od prvih potpisnika i korisnika inicijative „Pojas i put“ kao i mehanizma „1+16“ čiji je Kina inicijator a cilj ovih dugoročnih investicionih projekata je infrastrukturno, energetsko, finansijsko i kulturno povezivanje država Azije, istočne Afrike, Bliskog Istoka i Evrope. Sagovornici su se saglasili da Crna Gora i Kina mogu biti primjer dobrog partnerskog odnosa u političkoj i ekonomskoj saradnji,

bez obzira na razlike u veličini država i njihovoj geografskoj udaljenosti. U nastavku bilateralne posjetе predsjednik Brajović sastao se sa predsjednikom Stalnog komiteta Svekineskog narodnog kongresa Li Džanšuom. Džanšu je istakao da će se nastaviti ohrabrvanje kineskih kompanija da investiraju u velike projekte u Crnoj Gori. Potrebno je podstaći institucije na intenzivnije djelovanje, a zakonodavni organi preko Grupa prijateljstva i pojedinih odbora treba da razmatraju konkretna pitanja od obostranog interesa, saglasili su se Li i Brajović. Pored sastanka sa dvojicom lidera iz vrha kineskog rukovodstva Li Džanšuom i Vang Jangom, predsjednik Brajović je u Kini dočekan na najvišem nivou u najuglednijim privrednim i kulturnim institucijama, medicinskim istraživačkim centrima, a sastao se i sa studentima iz Crne Gore koji studiraju u Kini.

PARLAMENTARNI POJMOVNIK

Stenografski zapis. Pisanje korišćenjem skraćenica kojim se ubrzava proces zapisivanja izgovorene riječi naziva se stenografija, a zapis nastao na taj način se označava kao stenografski zapis. Ovaj način vođenja bilježaka se češće koristio u prošlosti prije pojave uređaja za snimanje i drugih pomagala za evidentiranje govora. Često se i za ono što je napisano stenografski koristi naziv stenogram. Izlaganja učesnika u raspravi se u nekim parlamentima i dalje bilježi stenografski, mada su više u upotrebi drugi načini evidentiranja izgovorenog na sjednicama parlamenta ili radnih tijela.

U Skupštini Crne Gore, doslovne zabilješke izgovorene riječi na sjednici Skupštine sačinjavaju se na osnovu fonografskog zapisa, odnosno tonskog snimka sjednice. O radu pojedinih sjednica odbora mogu se voditi stenografske ili fonografske bilješke, ako to odluči odbor na predlog predsjednika odbora ili na zahtjev jedne trećine članova odbora.¹

¹ Doc. dr Komar, Olivera, Prof. dr Ivana Jelić, Nataša Komnenić, Irena Mijanović, Jelena Radonjić, Vlatko Šćepanović, *Parlamentarni leksikon*, Podgorica, Skupština Crne Gore 2016, str. 128-129.

IZ ISTORIJE CRNOGORSKOG PARLAMENTARIZMA

Rad Ustavotvorne skupštine Narodne Republike Crne Gore; I saziv; Izvod iz stenografskih bilješki sedmog redovnog zasijedanja Narodne skupštine NRCG²

PREDLOG ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA NARODNE SKUPŠTINE CRNE GORE II sjednica redovnog zasijedanja - 20. jul 1950. godine

Narodna Skupština Narodne Republike Crne Gore bira se na period od četiri godine. Početak ovog perioda računa se od dana održavanja izbora. Izbole narodnih poslanika raspisuje Prezidijum Narodne skupštine NRCG Ukazom koji se donosi prije isteka posljednjeg dana perioda za koji je Narodna skupština izabrana. Od dana raspuštanja Narodne skupštine NRCG do dana određenog za izbole nove Narodne skupštine ne može proteći više od tri ni manje od dva mjeseca.

član 2

Narodni poslanici za Narodnu skupštinu NRCG biraju se prema broju stanovnika Narodne Republike Crne Gore, i to tako da se na svakih 2500 stanovnika bira po jedan narodni poslanik.

član 3

Narodne poslanike za Narodnu skupštinu NRCG biraju državljanji Federativne Narodne Republike Jugoslavije koji su uvedeni u birački spisak na teritoriji NRCG i to na osnovu opštег, jednakog i neposrednog izbornog prava, tajnim glasanjem. Nijedan građanin koji ima biračko pravo ne može biti lišen prava glasa na izborima. Svaki birač ima samo jedan glas i na istim izborima može glasati samo jedanput.

član 5

Za narodne poslanike Narodne skupštine NRCG može biti biran svaki državljanin NRCG koji ima biračko pravo.

član 7

Izbor narodnih poslanika za Narodnu skupštinu NRCG vrše se po izbornim srezovima. U svakom izbornom srezu bira se po jedan narodni poslanik. Izborni srez

obrazuje se po pravilu za područje administrativnog sreza (grada). Ako bi se u jednom srezu imalo izabratih veći broj narodnih poslanika, srez (grad) podijeliće se na dva ili više izbornih srezova vodeći računa da svaki izborni srez ima približno 2500 stanovnika.

član 9

Izabranim se smatra onaj poslanički kandidat koji je u izbornom srezu dobio apsolutnu većinu glasova, ukoliko ovim Zakonom nije drugčije propisano.

član 25

Predlog kandidature za narodnog poslanika Narodne skupštine NRCG mora biti potpisani od 50 birača iz najmanje polovine mjesta, odnosno gradova na području izbornog sreza za koji se postavlja kandidatura. Prva tri potpisnika smatraju se predlagачima. Jedan birač može potpisati samo jednu kandidaturu. Predlog svake kandidature obuhvata jednog kandidata za narodnog poslanika i jednog kandidata za njegovog zamjenika.

član 27

Isto lice može biti poslanički kandidat, odnosno zamjenik najviše u dva izborna sreza na teritoriji NRCG.

član 48

Birač glasa na sledeći način: kad primi kuglicu stavlja je u ruku, zatim ruku zatvara pa sa tako zatvorenom rukom prilazi svakoj kutiji redom i u svaku kutiju zavlači tako zatvorenu ruku. Kuglicu će spustiti u onu kutiju koja pripada kandidatu za koga hoće da da svoj glas ili u kutiju bez liste. Kad iz kutije izvuče ruku birač je pred svima otvara tako da svaki može vidjeti da u ruci nema više kuglica. Birač može odustati od glasanja sve dok ne glasa.

član 53

Glasanje traje neprekidno cijelog dana do 19 časova. U 18 časova zatvara se dvorište ili zgrada, ako dvorišta nema i niko se više neće pustiti unutra. Predsjednik će poslije toga dozvoliti samo onim biračima koji su se do tada zatekli u zgradu, odnosno dvorištu. Ako je glasanje zbog nereda moralno biti prekinuto duže od jednog sata, birački odbor će za toliko vremena produžiti glasanje.

¹ Šesto i sedmo redovno zasijedanje narodne Skupštine Republike Crne Gore, Narodna Skupština narodne Republike Crne Gore, 1952, Obod, str. 196 – 210.

KALENDAR

1. jun

- Predsjednik Skupštine Crne Gore boravio je u zvaničnoj bilateralnoj posjeti NR Kini na poziv predsjednika Svekineskog narodnog političkog konsultativnog savjeta (CPPCC) Vang Janga.

4. maj

- Član stalne Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini NATO Obrad Mišo Stanišić učestvovao je u radu Meduparlamentarnog sastanka sa Evropskim parlamentom - Delegacijom za odnose sa Parlamentarnom skupštinom NATO, na temu: „Zajednička borba protiv novih prijetnji - nova era saradnje između Evropske unije i NATO” u periodu od 4. do 5. juna 2018. godine u Briselu. Ovaj sastanak učesnicima obezbjeđuje priliku za diskusiju o ulogama NATO-a i Evropske unije u bezbjednosnom sistemu, sa posebnim osvrtom na pitanja jačanja ove saradnje te potencijalnih načina za njeno unapređenje.

6. jun

- Predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Nada Drobnjak učestvovala je na radionici na temu kreiranja *Onlajn programa za rodno osjetljive parlamente*, koju je organizovao Evropski institut za rodnu ravnopravnost u Vilnjusu, Litvaniji. Tokom radionice rađeno je na razvoju programa za samoocjenjivanje nacionalnih i regionalnih parlamenta koji će pomoći u prikupljanju podataka za mjerjenje rodne osjetljivosti u njihovoj organizaciji i radu, a u oblastima: jednake mogućnosti muškarcima i ženama da budu izabrani u parlament; jednake mogućnosti za uticaj na donošenje odluka u parlamentu; postojanje odgovarajućeg prostora u dnevnom redu za teme iz ove oblasti i usvajanje rodno osjetljivih zakona.

7. jun

- Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović primio je novoimenovanog ambasadora Crne Gore u Rumuniji Gorana Poleksića. Brajović i Poleksić su se saglasili da dobre odnose Crne Gore i Rumunije treba dodato unapređivati, čemu ambasada naše države može značajno doprinijeti. Imajući u vidu evropski put naše zemlje, predsjednik Skupštine je istakao dodatni značaj saradnje sa Rumunijom koja će predsjedavati

Evropskoj uniji u prvoj polovini 2019. godine.

- Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Suad Numanović učestvovao je u realizaciji polu-strukturisanog intervjua, u prostorijama Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu u Podgorici, na poziv Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, koji uz podršku UNICEF-a sprovodi kvalitativno istraživanje u cilju analize i procjene rada centara za socijalni rad u Crnoj Gori. Učešće predsjednika Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, predstavlja doprinos Odbora reformi sistema socijalne i dječje zaštite i podršku unapređenju organizacije i kvaliteta rada centara za socijalni rad širom Crne Gore, kako bi se poboljšao kvalitet usluga koje se pružaju djeci i porodicama, korisnicima socijalne i dječje zaštite.
- Poslanik Skupštine Crne Gore Aleksandar Damjanović boravio je u studijskoj posjeti institucijama Savezne Republike Njemačke u okviru projekta „Regionalna saradnja i jačanje kapaciteta parlamentaraca jugoistočne Evrope na teme energetske efikasnosti, urbane mobilnosti i zaštite klime“.

8. jun

- Predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Nada Drobnjak govorila je na dvodnevnoj radionici skupa *Women Political Leaders (WPL) Summit 2018 – „Vijeme je! 100 razloga za akciju“* u Litvaniji.
- Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović primio je u posjetu odlazećeg ambasadora NR Kine

u Crnoj Gori Cui Dživeija. Brajović je zahvalio ambasadoru NR Kine na njegovom doprinosu ubrzanom razvoju političkih i ekonomskih odnosa tokom prethodne četiri godine. Sagovornici su

KALENDAR

izrazili zadovoljstvo povećanim obimom trgovinske razmjene, kao i sve većim brojem kineskih turista koji posjećuju Crnu Goru. Bilo je riječi i o stipendiranju studenata iz naše zemlje, o autoputu Bar-Boljare kao najvećem infrastrukturnom projektu u Crnoj Gori čija će uspješna realizacija otvoriti novu razvojnu etapu u našoj zemlji kao i drugim brojnim donacijama NR Kine kojim se između ostalog potvrđuje prijateljstvo dvije države.

- Predsjednik Odbora za evropske integracije Adrijan Vuksanović govorio je na konferenciji „Evropska perspektiva Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa – saradnja mlađih/RYCO“ posvećenoj evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana. Konferenciju je obilježila konstruktivna rasprava po pitanju dosadašnjih rezultata Berlinskog procesa, kao i perspektive za nastavak reformi u okviru ove

inicijative, sa fokusom na saradnju mlađih i sprovođenje omladinske politike na nacionalnom i regionalnom nivou. Takođe, bilo je riječi o evropskoj budućnosti država Zapadnog Balkana, te značaju politike proširenja kako za region, tako i samu Evropsku uniju. Vuksanović je izrazio zadovoljstvo povodom nedavno usvojenih dokumenata na nivou EU, koji potvrđuju evropsku opredijeljenost za članstvo Crne Gore u zajednicu evropskih naroda. On je kazao da Skupština Crne Gore ima važnu ulogu u promociji procesa evropskih integracija, koju, između ostalog, ostvaruje kroz aktivnosti Odbora, usmjerene ka približavanju procesa mlađima, kao budućim korisnicima svih benefita učlanjenja.

11. jun

- Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić, posjetio je skupštinske Demokratske radionice „Barbara Pramer“, gdje je razgovarao sa učenicima V-4 OŠ „Dašo Pavičić“ iz

Herceg Novog. Odgovarajući na pitanja Nikolić je poručio da je važno da učenici budu aktivni građani i da učestvuju na događajima poput demokratskih radionica, jer upravo djeca mogu svojim sugestijama pomoći poslanicima, na način što će ukazati na dječije interese, kao i na moguće načine za unapređenje kvaliteta života kako djeteta, tako i zajednice. Na kraju posjete, poslanik Nikolić je objasnio proces donošenja zakona, pokazao primjerak Ustava Crne Gore i ukazao na najvažnije ustavne principe. Nikolić je takođe iskoristio priliku da iskaže zadovoljstvo zbog učešća u programu i dodao da su Demokratske radionice „Barbara Pramer“ odlična ideja koju treba stalno da unapređujemo, ističući važnost upoznavanja mlađih generacija sa pravilima, zakonima i najvažnijim aspektima funkcionisanja države.

13. jun

- Predsjednik Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Željko Aprcović prisustvovao je Okruglom stolu „Disciplinska i etička odgovornost sudija u Crnoj Gori“, koji su zajednički organizovali Sudski savjet, Vrhovni sud i Programska kancelarija Savjeta Evrope u Podgorici. Skup je organizovan u sklopu projekta „Odgovornost u pravosudnom sistemu“, a u okviru Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku. Cilj projekta je da se sumiraju dosadašnji ostvareni rezultati na sproveđenju sistema disciplinske i etičke odgovornosti sudija u Crnoj Gori, kao i predstavljanje izazova sa kojima se zemlje članice Savjeta Evrope suočavaju kada je riječ o različitim aspektima odgovornosti u pravosudnom sistemu.

15. jun

- Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić, posjetio je skupštinske Demokratske radionice „Barbara Pramer“, gdje je razgovarao sa učenicima V-4 OŠ „Dašo Pavičić“ iz

KALENDAR

Ijenike Andrija Nikolić održao je odvojene sastanke sa šefovima šest diplomatskih predstavništava koji Crnu Goru pokrivaju nerezidentno iz Beograda. Prvog dana održao je sastanke sa ambasadorima Kraljevine Danske i Kraljevine Belgije Andersom Hougardom i Leom D'Aesom. Nikolić je ocijenio da naša država računa na još snažniju podršku Kopenhagena i Brisela, u savladavanju preostalih izazova na putu evropske integracije. Na sastancima je bilo riječi o ekspertskoj pomoći u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, stanju na medijskoj sceni Crne Gore, kao i neophodnosti unapređenja međuparlamentarne saradnje. Narednog dana Nikolić je imao sastanke sa ambasadorima: Kraljevine Holandije Henkom Van den Doolom, Kraljevine Španije Miguelom Fuertes Suarezom, Republike Portugal Augustom José Pestana Saraiva Peixotom i Kanade Kathleen Csaba. Sagovornici su razgovarali o borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, vladavini prava, stanju na medijskoj sceni, kao i o aktuelnim investicionim projektima. Trećeg dana posjete, Nikolić se u Sremskim Karlovcima sastao sa predstvincima Nacionalnog savjeta crnogorske nacionalne manjine u Republici Srbiji. U razgovoru, Nikolić je istakao da je ovaj format okupljanja iseljeničta najbolja prilika da se Odbor direktno upozna sa načinom na koji djeluje naša iseljenička zajednica u Srbiji i pažljivo notiraju sve poteškoće u funkcionisanju. Sastanku u Sremskim Karlovcima prisustvovao je Generlni konzul Crne Gore u Republici Srbiji Miodrag Kankaraš.

- Poslanici Skupštine Crne Gore Aleksandra Vuković, Momčilo Martinović, Mihailo Andušić i Aleksandar Damjanović učestvovali su u radu konferencije „Sloboda izražavanja, uključujući i slobodu medija u Evropskoj uniji i šire”, koja je održana u Pragu. Konferencija, koju je organizovao Evropski parlament u saradnji sa Predstavničkim domom Parlamenta Republike Češke, dio je Programa podrške Evropskog parlamenta državama u prepristupnoj fazi za 2018. godinu. Na konferenciji je, između ostalog, bilo riječi o ulozi medija u političkoj debati, naročito u toku izbornog procesa, kao i o značaju transparentne vlasničke strukture medija. Agenda skupa činila su i pitanja koja se odnose na fenomen lažnih vijesti, njegov uticaj na kreiranje stvarnosti i potreba za mnogo boljim medijskim obrazovanjem, kako bi se lakše mogle prepoznati prave informacije

u odnosu na propagandu. Damjanović se kritički osvrnuo na aktuelna dešavanja na medijskoj sceni u Crnoj Gori, sa zaključkom da nema slobode medija bez adekvatne zaštite novinara, te da je obaveza države da se suštinski posveti rješavanju ovog pitanja. Vezano za medijsku regulativu, poslanik Momčilo Martinović je istakao da su neophodne izmjene i revidiranje krovnih medijskih zakona, kao i da treba stvoriti ambijent za dijalog nosilaca javnih funkcija, nevladinog sektora i novinara, kako bi se stvorili uslovi za bolju zaštitu slobode izražavanja, kao jednog od osnovnih političkih prava.

18. jun

- Zamjenik generalnog sekretara Skupštine Crne Gore Mersudin Gredić i pomoćnica generalnog sekretara Nataša Komnenić učestvovali su na sastanku generalnih sekretara parlamenta zemalja Zapadnog Balkana, koji je 18. i 19. juna održan u Ljubljani u organizaciji Nacionalnog demokratskog instituta za međunarodne poslove (NDI). Sastanak je okupio sekretare parlamenta Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova i Makedonije, koji su imali priliku da razgovaraju o iskustvima u jačanju stručnih kapaciteta, prvenstveno u okviru zakonodavnih i istraživačkih službi. Učesnici su, takođe, razgovarali o izazovima, ali i najboljim praksama u dijelu transparentnosti parlamentarnih aktivnosti i uključenosti civilnog društva, upotrebi informacionih tehnologija, uspostavljanju tematskih poslaničkih klubova, te parlamentarnoj administraciji i organizaciji službi koje stoje na raspolaganju poslanicima.

19. jun

- U okviru trodnevног sastanka Regionalnog koordi-

KALENDAR

nacionog odbora mehanizama za rodnu ravnopravnost – Balkanska regija, predsjednica Odbora

za rodnu ravnopravnost Nada Drobnjak održala je sastanak sa Višnjom Ljubičić pravobraniteljicom za ravnopravnost polova Republike Hrvatske i Samrom Filipović - Hadžiabdić direktoricom Agencije za ravnopravnost polova BiH. Tokom sastanka razgovarano je o regionalnoj saradnji na polju rodne ravnopravnosti sa posebnim osvrtom na status institucionalnih mehanizama i lokalizaciji akcionalih planova za primjenu Rezolucije 1325 SBUN – Žene, mir, bezbjednost. Konstatovano je da je dosadašnja saradnja bila uspješna i dogovoren njen nastavak.

25. jun

- Predsjednik Brajović sastao se sa predsjednikom Predstavničkog doma Kraljevine Maroko Habib El Malkijem. Dva predsjednika su potpisali Protokol o parlamentarnoj saradnji kojim su stvorene osnove za jačanje bilateralnih odnosa saradnjom parlamentarnih radnih tijela, grupa prijateljstva, kao i stručnih službi ova dva zakonodavna doma. U

izjavama koje su uslijedile nakon sastanka dvojice predsjednika, rečeno je da Crna Gora i Maroko dijele iste vrijednosti i predstavljaju stabilizujuće faktore u svojim regionima Zapadnog Balkana i Sjeverne

Afrike. Vezano za migrantsku krizu, sagovornici su se saglasili da to pitanje mora biti predmet ozbiljnog razmatranja, pri čemu je predsjednik Brajović iznio iskustvo Crne Gore koja je prije par decenija predstavljala utočište velikom broju ljudi sa ratom zahvaćenog područja. Na sastanku je bilo riječi o razmjeni iskustava u odnosima sa EU i NATO, sa fokusom na dalje intenziviranje parlamentarne i ekonomske saradnje Crne Gore i Maroka. Sastanku sa predsjednikom predstavničkog doma Kraljevine Maroko prisustvovali su poslanici i predsjednici dva skupštinska odbora Radule Novović i Andrija Nikolić. Predsjednici Brajović i El Malki položili su vijenac na Spomenik partizanu borcu, a takođe su posjetili manifestaciju „Marokanska nedjelja“ koja se održala na Trgu nezavisnosti.

- Šef Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope Predrag Sekulić učestvovao je na ljetnjem zasjedanju PSSE u Strazburu. Petodnevno zasjedanje bilo je posvećeno razmatranju pitanja u vezi sa položajem nevladinih organizacija u pojedinim zemljama članicama Savjeta Evrope, zaštitom branitelja ljudskih prava, ekonomskim osnaživanjem žena, prisilnim brakovima u Evropi, te uspostavljanjem ravnoteže između zaštite najboljeg interesa djeteta i očuvanja porodice.

26. jun

- Služba Seketarijata Odbora za politički sistem pravosuđe i upravu učestvovala je na dvodnevnoj konferenciji održanoj u Tirani 26-27. juna, povodom početka projekta „Podrška javnim medijskim servisima u zemljama Zapadnog Balkana“. Konferencija je imala za cilj davanje doprinosa reformama

KALENDAR

i profesionalnom razvoju javnih medijskih servisa u zemljama Zapadnog Balkana. Navedeni projekat biće implementiran u periodu od 1. februara 2018. godine do 31. jula 2020. godine a sastoji se iz tri komponente usmjerene na: obezbjeđivanje političke i finansijske nezavisnosti javnih servisa, dostizanje njihovih najboljih profesionalnih standarda i unapređenje programske sadržaje kroz saradnju i podsticanje pluralističkog, nezavisnog i vjerodostojnog programskeg sadržaja.

27. jun

- Predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović razgovarao je sa ambasadorkom Velike Britanije u Crnoj Gori Alison Kemp. Na sastanku je bilo riječi o pitanjima od značaja za dalji razvoj demokratskih procesa u Crnoj Gori, kao i jačanje bilateralnih odnosa dvije države. Brajović je istakao važnost prisustva i podrške Crnoj Gori zemalja sa snažnom demokratskom tradicijom, kojima Velika Britanija svakako pripada. Sagovornici su se saglasili da je za Crnu Goru kao i cijeli Zapadni Balkan značajno što ostaje u fokusu Evropske unije, o čemu će posebno biti riječi na predstojećem Samitu za Zapadni Balkan u okviru Berlinskog procesa koji se u julu održava u Londonu, a o našem regionu će se govoriti i na godišnjem zasjedanju PS OEBS-a u Berlinu.

Brajović i Kemp su takođe razgovarali o podršci radu medija u Crnoj Gori, parlamentarnim aktivnostima uz učešće najvećeg broja poslanika vladajuće većine i opozicije, kao i projektima koji doprinose daljem jačanju administrativnih kapaciteta Skupštine.

- Član Stalne delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini NATO-a Obrad Mišo Stanišić

učestvovao je u radu 98. Rose Roth seminara na temu: „Evroatlantske integracije Zapadnog Balkana: Jačanje evropskog projekta mira“, koji je realizovan od 27 - 29. juna 2018. godine u Makedoniji. Osnovni cilj skupa bio je da se obezbijedi forum i olakša dijalog na parlamentarnom nivou o pitanjima bezbjednosti između glavnih zakonodavaca NATO zemalja i njihovih kolega iz partnerskih država, kao i da se učesnicima pruže aktuelne informacije iz predmetne oblasti. Tokom posjete, poslanik Obrad Mišo Stanišić sastao se sa premijerom Makedonije Zoranom Zaevim. Ovom prilikom Stanišić je uputio čestitke povodom odluke Savjeta ministara Evropske unije u vezi napretka Makedonije na njenom evrointegracionom putu i zaključcima donijetim u pravcu mogućnosti otvaranja pristupnih pregovora u junu 2019. godine. Tokom razgovora, razmijenjena su mišljenja o aktuelnoj političkoj situaciji u Makedoniji i preduzetim koracima, te iskazana puna podrška Crne Gore daljem razvojnog putu zemlje domaćina.

28. jun

- Predsjednik Skupštine Ivan Brajović razgovarao je sa državnim sekretarom Svete Stolice, kardinalom Pjetrom Parolinom. Predsjednik Skupštine je istakao da kvalitet suživota predstavlja jednu u nizu pravih vrijednosti kojima je Crna Gora posvećena tradicionalno i kontinuirano, te da posjetu visokog gosta vidi kao svojevrsno priznanje toj posvećenosti i ujedno naglasio važnost imenovanja rezidentnog predstavnika Svete Stolice koje je planirano i najavljeno. Kardinal Parolin je istakao da Sveti Stolica želi da podrži doprinos Crne Gore u stvaranju društva u kojem se raznolikosti poštuju, a manjine prirodno integrišu u zajednicu. On je naveo da uloga Crne

KALENDAR

Gore takođe može biti i u izgradnji mostova i smanjenju tenzija koje postoje u svijetu. U delegaciji Skupštine na sastanku sa kardinalom Parolinom, bili su i poslanici Miodrag Radunović, Luiđ Škrelja i Ervin Ibrahimović.

- Delegacija Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, na čelu sa predsjednikom Odbora Adrijanom Vuksanovićem, boravila je u posjeti Zagrebu, na poziv predsjednika Odbora za evropske poslove Hrvatskog sabora Domagoja Ivana Miloševića od 28-29. juna. Delegaciju Odbora, pored Vuksanovića, činili su i članovi Odbora Mihailo Anđušić i Momčilo Martinović, kao i poslanik Miloš Nikolić, član Odbora za međunarodne odnose i iseljenike. Delegaciju je primio predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, koji je izrazio snažnu podršku približavanju Crne Gore Evropskoj uniji. Na sastanku je bilo riječi i o aktualnim bilateralnim pitanjima, a naglašena je veoma dobra saradnja dvije zemlje. Na sastanku sa Odborom za evropske poslove, Ivan Milošević naglasio je važnost sprovođenja efikasnih reformi u pretpriступnom periodu, kako se država

kao članica EU ne bi suočavala sa težim izazovima. Na sastanku je bilo riječi i o uvrštanju Bokeljske mornarice na UNESCO-vu listu nematerijalnih kulturnih dobara, pitanjima migracije i sigurnosti, odlasku mladih ljudi u druge zemlje EU, kao i o investicionom ambijentu i ekonomskoj saradnji. Delegacija Odbora se sastala i sa Odborom za vanjske poslove, na čelu sa predsjednikom Mirom Kovačem, Međuparlamentarnom grupom prijateljstva Hrvatska – Crna Gora, na čelu sa članicom Grupe Vesnom Bedeković, te sa Odborom za regionalni razvoj i fondove Evropske unije, na čelu sa pred-

sjednicom Odbora Brankom Juričev Martinčev. Vuksanović i Milošević potpisali su Protokol o saradnji dva skupštinska odbora. Takođe, delegacija Odbora se susrela sa Vesnom Pusić, članicom Odbora za evropske poslove i nekadašnjom predsjednicom Nacionalnog odbora za praćenje pregovora o pristupanju EU. Na sastanku je naročito istaknuta važnost političke koordinacije i daljeg rada na informisanju građana i nakon pristupanja EU. Na kraju posjete, delegaciju je primila Marija Pejčinović Burić, potpredsjednica Vlade i ministarka vanjskih i evropskih poslova Hrvatske.

29. jun

- Potpredsjednik Skupštine Crne Gore Branimir Gvozdenović učestvovao je na konferenciji o Zapadnom Balkanu, koja je održana u Domu lordova u Parlamentu Ujedinjenog Kraljevstva. Konferencija je održana u susret Samitu EU i Zapadnog Balkana, koji će se održati takođe u Londonu, 9. i 10. jula. Gvozdenović je naglasio da ovogodišnji samit EU-Zapadni Balkan treba da obezbijedi rezime ostvarenog napretka u protekle četiri godine i pruži odgovor na pitanje koliko i u kojim segmentima je proces unaprijedio regionalnu saradnju Zapadnog Balkana i, dodatno, kako obezbijediti da proces bude efikasniji ukoliko će, izvjesno, biti njegovog nastavka u vidu „Berlin plus“ ili neke druge inicijative. Gvozdenović je posebno ukazao na činjenicu da je najviše konkretnih projekata i inicijativa pokrenuto u ekonomskoj dimenziji povezivanja, i to u oblasti povezivanja saobraćajnih i energetskih

infrastrukture, a prošle godine u Trstu i u oblasti digitalizacije i saradnje u nauci.